

ной ответственности адвокатов. Приводятся предложения авторов по поводу оснований привлечения адвоката к дисциплинарной ответственности.

Ключевые слова: адвокат, реформирование адвокатуры, внесение изменений в Закон Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», дисциплинарная ответственность адвоката, основания дисциплинарной ответственности адвоката.

Kukhniuk Dmytro, Ripna Maryna
GROUND OF ADVOCATE'S DISCIPLINARY LIABILITY IN THE DRAFT LAWS
«ON THE BAR AND PRACTICE OF LAW»

The legislation reform of Ukraine in terms of grounds of disciplinary liability of advocates are discovered in the article. The analysis of the draft Laws «On the Bar and practice of law» is provided. The authors analyzes the positive and the negative provisions of the implemented draft laws. Authors consider the scientific opinions concerning disciplinary liability. The legal gaps of the grounds disciplinary liability are revealed. The authors' suggestions regarding the grounds of the disciplinary liability of advocate.

Keywords: advocate, the Bar reform, amendments to the Law «On the Bar and practice of law», disciplinary liability of advocate, grounds of disciplinary liability of advocate.

Захарченко Марійка Олександрівна,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

УДК 343.121

АДВОКАТ ЯК СУБ'ЄКТ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ

У статті висвітлюються проблемні питання надання адвокатом безоплатної вторинної правової допомоги. Автором досліджуються основні проблеми реалізації права на безоплатну правову допомогу в Україні. Особливу увагу приділено зміні термінів «правова допомога» на «професійна правнича допомога».

Ключові слова: адвокат, правова допомога, професійна правнича допомога, безоплатна вторинна допомога, право на захист.

Постановка проблеми. Основним обов'язком держави є забезпечення дотримання прав і свобод людини та громадянина. Досить важливу роль у забезпеченні реалізації, захисту та охорони прав і свобод людини та громадянина в Україні відведено праву особи на правову допомогу. Право на безоплатну правову допомогу – це невід'ємне конституційне право кожної людини, котре гарантується та покладається на державу. Однак, реалізація такого права в Україні розпочалась тільки з недавнього часу, оскільки було відсутнє законодавче врегулювання надання правової допомоги за кошти держави.

Аналіз наукових публікацій. Даній темі приділяли увагу такі науковці: С.В. Гончаренко, О.Г. Яновська, С.Я. Фурса, Є.Ю. Бова, А.Я. Дубинський, А.М. Бежевець та інші.

Метою статті є аналіз проблемних питань, пов'язаних з наданням адвокатом вторинної безоплатної допомоги, а також аналіз змін правового регулювання у сфері безоплатної правової допомоги у зв'язку із запровадженням судової реформи в Україні.

Виклад основного матеріалу. Безоплатна правова допомога у різних державах світу має досить давню історію. В науковій літературі можна знайти історичні відомості про забезпечення правовою допомогою вразливих прошарків населення, котрі не можуть самостійно захистити своє право і потребують

професійного захисту. Забезпечення права на безоплатну правову допомогу існувало завжди та скрізь, де і коли існує право, незалежно від епохи, держави та цивілізаційної належності того чи іншого суспільства [1, с. 12].

Досить тривалий час реалізація права на безоплатну правову допомогу в Україні була неможливою через відсутність реального права на одержання допомоги тим особам, котрі в силу деяких причин не мали можливості звернутись за нею до адвоката. Також не було врегульовано це питання на законодавчому рівні, хоча відповідно до Конституції України та міжнародно-правових зобов'язань держава повинна була гарантувати право на безоплатну правову допомогу.

Ситуація з наданням безоплатної правової допомоги була досить невтішною, що призвело до прийняття численних рішень Європейського суду з прав людини проти України (далі – ЄСПЛ) щодо порушення положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод у частині права на захист, права на справедливий суд та права на безоплатну правову допомогу. Прикладом можна взяти рішення ЄСПЛ, в яких Суд звертає увагу на порушення права на правову допомогу: справа «Балицький проти України»[2], справа «Нечипорук та Іонкало проти України»[3], справа «Бортник проти України»[4] та інші рішення ЄСПЛ.

2 червня 2011 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про безоплатну правову допомогу» (далі – Закон)[5], який набув чинності 9 липня 2011 року. Це був значний прогрес держави у запровадженні права на захист на такій основі для тих осіб, які самостійно не могли мати доступ до адвокатів. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 року також в ст. 25 визначає, що адвокати є суб'єктами надання безоплатної правової допомоги[6].

Відповідно до чинного законодавства безоплатна правова допомога поділяється на два види: первинна та вторинна. Щодо первинної допомоги – це вид державної гарантії, що полягає в інформуванні особи про її права і свободи, порядок їх реалізації, відновлення у випадку їх порушення та порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Вона включає такі види правових послуг, як забезпечення доступу до правової інформації, надання консультацій і роз'яснень з правових питань, складення заяв, скарг та інших документів правового характеру (крім документів процесуального характеру), надання допомоги в забезпеченні доступу особи до вторинної правової допомоги та медіації. Суб'єктами права на первинну безоплатну правову допомогу є всі особи, що перебувають під юрисдикцією України, а суб'єктами її надання є органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи приватного права, а також спеціалізовані установи.

Щодо права на вторинну допомогу – це вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя. Вона включає такі види правових послуг, як захист, здійснення представництва інтересів осіб, що мають право на вторинну БПД, в судах, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, перед іншими особами та складення документів процесуального характеру.

Перелік суб'єктів, котрі наділені правом скористатися безоплатною вторинною правовою допомогою є визначеним. Оскільки в Законі перелік суб'єктів є досить широким, то в науковій літературі можна зустріти таку класифікацію суб'єктів права на вторинну допомогу: неплатоспроможні громадяни; особи, котрі володіють пільгами; особи, котрі належать до тих категорій, для яких законами вже закріплено право на безоплатну правову допомогу [7, с.32].

Суб'єктами надання вторинної безоплатної правової допомоги в Україні є центри з надання вторинної безоплатної правової допомоги, які є регіональними відділеннями Координаційного центру з надання правової допомоги, та адвокати, включені до Реєстру адвокатів, які надають вторинну безоплатну правову допомогу. Науковці, зокрема С.В. Гончаренко зазначає, що віднесення до суб'єктів надання безоплатної вторинної правової допомоги – центрів з її надання викликає деякі

заперечення, оскільки їх роль полягає лише в організації такої допомоги. Саме на це вказується у п. 4 ст. 16 і ст. 17 Закону, де сформульовано повноваження центрів – приймати рішення про надання або відмову у наданні безоплатної вторинної правової допомоги, забезпечувати складення процесуальних документів, забезпечувати участь захисника, забезпечувати здійснення представництва укладати контракти та договори з адвокатами, видавати доручення для підтвердження повноважень захисника, приймати рішення про заміну адвоката тощо[1]. Повноваження, котрі наданні центрам фактично нівелюють інститут адвокатури із забезпечення права на захист та надання правової допомоги, порушують її цілісність та частково підпорядковують їх державним органам. З цим твердженням потрібно погодитись, оскільки центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги швидше виконують організаційно-розпорядчі функції, для забезпечення процесу права на захист, але аж ніяк не виконують функцію захисту особи.

Управління системою надання безоплатної правової допомоги та її фінансування законом покладено на державу в особі Кабінету Міністрів України та Міністерства юстиції України. Це положення викликало досить багато дискусій як серед науковців, так і серед практикуючих адвокатів, адже адвокатура є незалежним інститутом і ніякого впливу з боку державних органів влади бути не може. Із цим твердженням не можливо не погодитись, але правові реалії сьогодення є дещо іншими. Інститут адвокатури є невід'ємною частиною правової системи України і абсолютно незалежним та самостійним не може бути.

При ратифікації Європейської конвенції з прав людини Україна як держава взяла на себе зобов'язання забезпечити надання безоплатної правової допомоги. Зрозуміло, що якимись чином державі потрібно було сформулювати систему безоплатної правової допомоги, адже це позитивний обов'язок держави, який був покладений на неї і внутрішнім, і міжнародним законодавством. Відповідно до Принципів та керівних настанов щодо доступу до правової допомоги у системі кримінального правосуддя, прийнятих 20 грудня 2012 року Генасамблеєю ООН, саме «держави повинні розглядати надання правової допомоги як свій обов'язок і відповідальність», оскільки це вважається захистом конституційних прав[8].

Звичайно, потрібно погодитись з тим, що втручання держави може бути правомірним тільки тоді, коли дотримано ряд вимог. Наприклад, для забезпечення ефективності та якості безоплатної правової допомоги; втручання є мінімальним, тобто з дотриманням принципу пропорційності. Якщо такі вимоги порушуються, то так, беззаперечно можна сказати, що у такому випадку держава обмежує незалежність адвокатури та порушує законодавчо встановлені принципи адвокатської діяльності.

Ще однією проблемою Закону є те, що він не містить норми про вільний вибір особою

захисника, що прямо суперечить ст. 59 Конституції України, в якій зазначається, що кожен є вільним у виборі захисника своїх прав [9]. Також це суперечить п. «с» ч.3 ст.6 ЄКПЛ [10]. За особу, котра потребує захисту своїх порушених прав та інтересів, захисника обирає центр безоплатної правової допомоги. Таким чином, особу, яка звертається за безоплатною правовою допомогою фактично позбавляють права на вільний вибір захисника. Тобто особи, які мають фінансові ресурси, мають можливість вільно обрати собі адвоката за своїм вибором, тоді як ті, хто таких ресурсів не має, не мають вибору та змушені погодитись на адвоката, який їм на свій вибір надаватиме центр безоплатної правової допомоги. Також ні Регіональні центри БВПД, ані адвокатські Регіональні комісії з оцінювання якості, повноти і своєчасності безоплатної правової допомоги, яку надають адвокати (далі – комісії з якості) не повноважені замінити адвоката, який не виконує своїх зобов'язань перед клієнтом, навіть за наявності відповідного клопотання підозрюваного чи обвинуваченого.

Чинне законодавство не конкретизує, надається правова допомога протягом усього провадження чи ні. Тлумачення деяких положень дає змогу дійти висновку, що правова допомога надається тільки доти, доки особа має на неї право. Якщо адвоката було призначено за запитом у провадженні, яке передбачає обов'язкову участь захисника, зрозуміло, що адвокат надається на все провадження. Однак якщо адвоката призначено особі, яка перебуває під вартою, а потім звільняється з-під варти, то яким чином правова допомога надаватиметься далі – не зрозуміло.

Під час чергового засідання, яке відбулося 04.02.2016 р., Рада адвокатів України прийняла низку рішень, що сколихнули адвокатську спільноту. Зокрема, рішення про неможливість укладання платного договору з клієнтом адвокатом, який надавав правову допомогу у цій самій справі від Центру БПД. На думку більшості практикуючих адвокатів, укладання платного договору з клієнтом таким адвокатом розцінюється як обмеження громадянина на вільний вибір захисника, оскільки цього адвоката громадянину надала держава в особі Центру БПД. Таким чином, адвокати, які розраховували на конкурентні переваги отримати через центри БПД клієнтів, які в майбутньому укладуть з ними платні договори, такі переваги втрачають. Положення даного рішення пропонують внести до Правил адвокатської етики, а порушення положення буде розцінюватись як дисциплінарний проступок. Проте, таке положення є нікчемним з правової позиції та не може мати жодних юридичних наслідків. Таке рішення, насамперед, суперечить ст. 59 Конституції України, згідно з якою кожен є вільним у виборі захисника своїх прав, а також п. 3 ч. 1 ст. 3 Цивільного кодексу України, який встановлює свободу договору.

Також воно суперечить ст. 28 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», яка містить вичерпний перелік

випадків, коли адвокату забороняється укласти договір про надання правової допомоги. Випадку, коли раніше адвокатом цьому ж клієнтові надавалася безоплатна вторинна правова допомога, звісно, серед них немає.

У зв'язку із початком судової реформи в Україні було внесені докорінні зміни, що стосуються сфери адвокатської діяльності, а саме запровадження адвокатської монополії, в ч. 1 ст. 59 Конституції України було замінено слово «правову» на «професійну правничу» допомогу, а ч. 2 ст. 59 взагалі виключити, додавши Конституцію України ст.131-2. Звичайно, професійна правнича допомога виступає одним з найважливіших елементів забезпечення права на захист особи, проте її сутність та законодавче визначення до цих пір не закріплено у багатьох нормативно-правових актах, зокрема і в Законі України «Про безоплатну правову допомогу».

Щодо того, чому саме відбулась така заміна термінів з «правової допомоги» на «професійну правничу допомогу» у Пояснювальній записці до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» вказується на те, що це обумовлено стандартами української мови, які визначають, що прикметник, застосований для позначення відповідного виду допомоги, походить від іменника, що позначає саму професію особи, яка надає таку допомогу [11]. Також були присутні посилання щодо обґрунтування терміну «правнича» на проміжний висновок Венеціанської комісії [12].

Для чого саме відбулась така зміна термінів не відомо і до тепер, хоча потребує уваги окрема думка судді Конституційного Суду України Гультья М.М. стосовно Висновку Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам статей 157 і 158 Конституції України вказується на те, що виключення у ст. 59 Конституції України частини другої не компенсується встановленням функцій адвокатури щодо здійснення представництва в суді та захисту від кримінального обвинувачення, оскільки пропонуване доповнення Основного Закону України статтею 131-2 не є правовою гарантією права кожного на правову допомогу та може призвести до звуження змісту вказаного конституційного права [14].

Отже, передбачене Законопроектом виключення частини другої у статті 59 Конституції України може створити передумови для звуження змісту конституційного права на правову допомогу та права кожного на професійний захист адвокатом від обвинувачення.

Тому, ще однією проблемою, яка може постати перед законодавцем та правозаступачем – це внесення змін до низки нормативно-правових актів, які довгий час містили у собі термін «правова допомога». Закон України «Про безоплатну правову допомогу» містить у собі приблизно 200 термінів «правова

допомога». Уже декілька місяців минуло з моменту входу Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» [15] в свою законну силу, проте зміни до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» ще не вносились, ігноруючи норму, яка прямо зазначає, що жоден законодавчий акт не має суперечити Конституції України. Тобто законодавче закріплення інституту професійної правничої допомоги існує вже тривалий час, а адвокати, котрі входять до системи безоплатної правової допомоги ще до цих пір надають правову допомогу.

Висновки. Отже, Закон України «Про безоплатну правову допомогу» був поштовхом до прогресивних змін у побудові демократичної держави. Проте ряд проблемних запитань, нівелюють спроби забезпечити осіб правом на захист та правову допомогу. 8 грудня 2016 року Міністерство юстиції України анонсувало, що реформа адвокатури розпочнеться з 2017 року, шляхом дерегуляції та аудиту тисячі нормативно-правових актів, зокрема і тих, котрі стосуються адвокатської діяльності та сфери безоплатної правової допомоги. Надіємось, що це призведе до нагального вирішення тих проблемних питань, котрі виникають на сьогоднішній день.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С.В. Проблеми надання безоплатної правової допомоги. Короткий огляд новітніх тенденцій / С.В. Гончаренко // Адвокат. – 2011. – № 11 (134). – С.12 – 16.
2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Balitskiy v. Ukraine» від 03.11.2011 р. [Електронний ресурс] Європейський суд з прав людини – Режим доступу до ресурсу: http://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22CASE_OF_BALITSKIY_V._UKRAINE%22%5D%2C%5C%22documentcollectionid%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%2C%22CHAMBER%22%5D%2C%5C%22itemid%22%3A%5C%22001-107185%22%5D%7D].
3. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Nechiporuk and Yonkalo v. Ukraine» від 21.04.2011 р. [Електронний ресурс] Європейський суд з прав людини – Режим доступу до ресурсу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22nechiporuk%22%5D%2C%5C%22documentcollectionid%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%2C%22CHAMBER%22%5D%2C%5C%22itemid%22%3A%5C%22001-104613%22%5D%7D>].
4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Bortnik v. Ukraine» від 27.01.2011 р. [Електронний ресурс] Європейський суд з прав людини – Режим доступу до ресурсу: <http://>

- hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22bortnik%22%5D%2C%5C%22documentcollectionid%22%3A%5C%22GRANDCHAMBER%2C%22CHAMBER%22%5D%2C%5C%22itemid%22%3A%5C%22001-103086%22%5D%7D].
5. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/про%20безоплатну%20правову%20допомогу>.
 6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/lawsshow/про%20адвокатуру%20та%20адвокатську%20діяльність>.
 7. Форманюк В.І. Надання безоплатної вторинної правової допомоги в Україні / В.І. Форманюк // Наук.вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2014. – №29. – С. 32–34.
 8. Принципи керівних постанов щодо доступу до правової допомоги у системі ООН від 20.12.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.minjust.gov.ua/42613>.
 9. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 2009. – 80 с.
 10. Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 4 листопада 1950 року) // Права людини і професійні стандарти для юристів в документах міжнародних організацій. – Амстердам. – Київ, 1996. – С.12-17.
 11. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 26.01.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57209.
 12. Висновок Венеціанської комісії щодо змін до Конституції в частині правосуддя від 26.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.slideshare.net/askreform/ss-54464174?ref=http://constitution.gov.ua/news/item/id/1061>.
 13. Окрема думка судді Конституційного Суду України Гультая М.М. стосовно Висновку Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам статей 157 і 158 Конституції України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ni01d710-16>.
 14. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1401-19>.

Захарченко Марийка Александровна АДВОКАТ КАК СУБЪЕКТ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ БЕСПЛАТНОЙ ПРАВОВОЙ ПОМОЩИ

В статье освещаются проблемные вопросы предоставления адвокатом бесплатной вторичной правовой помощи. Автором исследуются основные проблемы реализации права на бесплатную правовую помощь в Украине. Особое внимание уделено изменению терминов «правовая помощь» на «профессиональная юридическая помощь».

Ключевые слова: адвокат, правовая помощь, профессиональная юридическая помощь, бесплатная вторичная помощь, право на защиту.

The article investigates the problematic issues of a free legal assistance. The author analyzes the main problems of realization free legal assistance in Ukraine. Particular attention is paid to changes in the terms «legal assistance» to «professional legal assistance».

Keywords: *advocate, legal assistance, professional legal assistance, free secondary legal assistance, the right to protection.*

Кодола Богдана Сергіївна,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

УДК 347.965

ПОРУШЕННЯ ПРАВ АДВОКАТІВ ПРИ ОБШУКАХ В РІШЕННЯХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ

В статті піднімається актуальна проблема порушення прав адвокатів при проведенні обшуків правоохоронними органами. Європейський суд з прав людини виступає гарантом від неправомірного втручання в адвокатську таємницю і в своїх рішеннях визначає межі допустимості і законності здійснення обшуку адвокатів.

Ключові слова: *адвокат, Європейський суд з прав людини, права, обшук, правоохоронні органи.*

Адвокатська таємниця є професійною гарантією адвокатської діяльності, в той же час зберігання адвокатської таємниці є обов'язком адвоката.

Згідно статті 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт (особа, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених цим Законом підстав) звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності. [1]

Непоодинокими є випадки порушення адвокатської таємниці з боку органів державної влади, яка здійснюється, зокрема, шляхом обшуку офісу або житла адвоката, часто без достатніх на те фактичних та правових підстав.

Актуальність даної теми обумовлена існуючою на сьогодні в Україні тотальною практикою проведення обшуків у адвокатів через справи, що стосуються їхніх клієнтів. Зокрема, найчастіше такі обшуки здійснюються новоствореним Національним антикорупційним бюро України.

Метою даної статті є дослідження практики Європейського суду з прав людини щодо незаконних обшуків адвокатів та порушення їх професійної таємниці.

В Україні почастишали порушення прав адвокатів, зокрема, шляхом проведення незаконних обшуків.

Як свідчить статистика, надана Радою адвокатів Київської області, в 2013 році було здійснено виїзди на 2 обшуки. В 2014 році було здійснено 7 виїздів. З них 5 на обшуки приміщень адвокатів, 2 виїзди – не допуск адвоката до проведення обшуку у клієнта. В 2015 році було здійснено 14 виїздів. З них 8 на обшуки приміщень адвокатів, 6 виїздів – не допуск адвоката до проведення обшуку у клієнта [2].

Станом на 01 листопада 2016 року, в 2016 році було здійснено 34 виїзди. З них 24 на обшуки приміщень адвокатів, 7 виїздів – не допуск адвоката до проведення обшуку у клієнта, 2 виїзди – участь в судовому розгляді кримінальних справ в м. Одеса. [2]

В діях правоохоронних органів має місце проведення слідчих дій в приміщеннях адвокатів без завчасного повідомлення представників Ради адвокатів, а також за відсутності представника Ради, не допуск адвоката та представників Ради до проведення обшуку, проведення обшуків службовими особами правоохоронних органів, які не зазначені в ухвалі суду та не уповноважені на проведення процесуальних дій.

Європейський суд з прав людини (далі – «ЄСПЛ») є судом, що гарантує непорушність прав та свобод людини і громадянина та виконання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Обов'язковість виконання рішень ЄСПЛ передбачається ст. 46 Конвенції про захист прав і основних свобод людини (далі – «Конвенція»). [3]

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», рішення Європейського суду з прав людини є обов'язковим для виконання Україною